

3.5.2007 - 9.5.2007

Jazykové okénko

7.5.2007 ČT 1 str. 1 07:50 Rubrika dne - Ostrava

Jazykové okénko

7.5.2007 ČT 1 str. 1 07:50 Rubrika dne - Ostrava

Luboš ROSÍ, moderátor

Tak a zatímco já jsem vás vítal u obrazovek, tak mě tady sledovala, čekala, až domluví, paní Eva Jandová, vedoucí Katedry českého jazyka z Ostravské univerzity, dobré ráno.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Dobré ráno.

Luboš ROSÍ, moderátor

Když vás diváci vidí, tak myslím si, že za tu dobu, co k nám chodíte do Dobrého rána, už si zvykli, že následuje pravidelná rubrika Jazykové okénko. Kdybychom chtěli dnes nějak netradičně uvést, tak možná ještě před tím, než vás představím, tak řeknu, šest, patnáct, čtyřicátý druhý, sto osmdesátý osmý. Co říkám, říkám číslovky a v podstatě chci se zeptat, o čem se dnes budeme bavit. A já už jsem to naznačil, takže, jak se píše číslovky.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Budeme se bavit o tom, jak s číslovkami v psaném textu. Můžeme je vypsát plným slovem, tam obvykle problémy nebývají, ale když je třeba číslovka čtyřicet pět, čtyřicet dva, tak mnohdy to píše uživatelé dohromady. Nový problém, který se objevuje v poslední době, je, jak zapsat číslovku číslicí. My jsme zvyklí, že číslici napíšeme, když máme dvacet let, tak napíšeme 20 jako číslici. Problém může nastat, když je ta číslovka v nějakém skloňovaném tvaru. Takže když budeme mít před dvaceti lety, když vypíšeme slovem, problém nebude, když vypíšeme číslicí, měli bychom napsat opět tu číslovku číslicí bez jakékoliv koncovky. Podobně u řadové ...

Luboš ROSÍ, moderátor

Diváci teď vidí příklady vlastně.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

... u řadové číslovky. V češtině je zvykem psát tu číslovku, tu číslici s tečkou, nikoliv, jak máme v tom druhém řádku před 20tým rokem se zakončením té číslovky. To je zvyk, který ...

Luboš ROSÍ, moderátor

Což bývá častá chyba?

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Bývá to poměrně častá chyba, hlavně v inzerátech, na plakátech a podobně. Je to možná vliv angličtiny, kde se ta číslovka píše takovýmto způsobem. Ale české to rozhodně není. Máme tam buďto před 20ti lety s tím ti na konci, to vhodné není. Podobně, když ta číslovka končí na m, tedy osm, sedm, zase píšeme jenom do osmi dnů tou číslicí bez toho zakončení do 8mi dnů, jak je to na tom druhém řádku, to je tvar nevhodný. Pokud je ta číslovka součástí nějakého složeného slova, zase stačí napsat jenom tu číslici za celou tu číslovku a i za celý její tvar, takže osmidenní dovolená by mělo být v pořádku tak, jak je to na prvním řádku. To 8midenní dovolená s tím mi je vlastně chybně.

Luboš ROSÍ, moderátor

Ono už by tam to mi bylo trošku navíc, že jo.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Ano, říkáme osmi, máme to jedno ...

Luboš ROSÍ, moderátor

Takhle by to četlo osmimidenní, no ...

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

No, to tak vypadá, že by to tak vypadalo. Podobně je to u těch dalších případů, třeba desetkrát, stačí jenom desítka a to znaménko pro krát, nebo napsat krát, nikoliv nějaké další desetinásobný s tím ti je zase v nepořádku, zase to není česky.

Luboš ROSÍ, moderátor

Jak se třeba mění pravidla pro psaní číslovek. Je tam nějaký velký rozdíl a nebo je to konstantní, akorát my bohužel si na to stále nejsme schopni zvyknout, tak proto ty chyby děláme.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Je to konstantní a spíše, ne, že si nejsme schopni zvyknout, ale spíše je tady vliv právě těch anglicky psaných textů, kde se za číslovkou píše právě zakončení té číslovky, hlavně u těch řadových číslovek.

Luboš ROSÍ, moderátor

Jaká je vaše zkušenost, co jsou ty nejčastější chyby, tady tyhle ty, které jste naznačila, nebo ...

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Ano, tady tyhle ty chyby potom ...

Luboš ROSÍ, moderátor

Proč vznikají?

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Myslím si, že lidé neznají tolik ty záležitosti s pravidly, nebo spíše se dávají tedy ovlivnit tím anglicky psaným textem, možná je to časté taky u těch překladů z angličtiny, kdy vlastně chtějí napodobit jakoby ten originál a zapomínají na to, že tradice v češtině velí základní číslovku zapisovat normálně jednou číslicí, ať je v jakémkoliv tvaru. A nebo řadovou číslovku zapsat číslicí s tečkou a taky v jakémkoliv tvaru. Nepotřebujeme tam dopisovat ty koncovky.

Luboš ROSÍ, moderátor

Tak tolik povídání o číslovkách. My jsme si řekli nejenom, jak se to má psát správně, ale také jaké jsou příčiny těch chyb. Paní Jandová, já vám mockrát děkuji. Pokračování jazykového okénka opět za čtrnáct dní.

Jazykové okénko
7.5.2007 ČT 1 str. 1 07:50 Rubrika dne - Ostrava
Ostravská univerzita Ostrava

Luboš ROSÍ, moderátor

Tak a zatímco já jsem vás vítal u obrazovek, tak mě tady sledovala, čekala, až domluví, paní Eva Jandová, vedoucí Katedry českého jazyka z Ostravské univerzity, dobré ráno.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Dobré ráno.

Luboš ROSÍ, moderátor

Když vás diváci vidí, tak myslím si, že za tu dobu, co k nám chodíte do Dobrého rána, už si zvykli, že následuje pravidelná rubrika Jazykové okénko. Kdybychom chtěli dnes nějak netradičně uvést, tak možná ještě před tím, než vás představím, tak řeknu, šest, patnáct, čtyřicátý druhý, sto osmdesátý osmý. Co říkám, říkám číslovky a v podstatě chci se zeptat, o čem se dnes budeme bavit. A já už jsem to naznačil, takže, jak se píše číslovky.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Budeme se bavit o tom, jak s číslovkami v psaném textu. Můžeme je vypsát plným slovem, tam obvykle problémy nebývají, ale když je třeba číslovka čtyřicet pět, čtyřicet dva, tak mnohdy to píše uživatelé dohromady. Nový problém, který se objevuje v poslední době, je,

jak zapsat číslovku číslicí. My jsme zvyklí, že číslici napíšeme, když máme dvacet let, tak napíšeme 20 jako číslici. Problém může nastat, když je ta číslovka v nějakém skloňovaném tvaru. Takže když budeme mít před dvaceti lety, když vypíšeme slovem, problém nebude, když vypíšeme číslicí, měli bychom napsat opět tu číslovku číslicí bez jakékoliv koncovky. Podobně u řadové ...

Luboš ROSÍ, moderátor

Diváci teď vidí příklady vlastně.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

... u řadové číslovky. V češtině je zvykem psát tu číslovku, tu číslici s tečkou, nikoliv, jak máme v tom druhém řádku před 20tým rokem se zakončením té číslovky. To je zvyk, který ...

Luboš ROSÍ, moderátor

Což bývá častá chyba?

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Bývá to poměrně častá chyba, hlavně v inzerátech, na plakátech a podobně. Je to možná vliv angličtiny, kde se ta číslovka píše takovýmto způsobem. Ale české to rozhodně není. Máme tam buďto před 20ti lety s tím ti na konci, to vhodné není. Podobně, když ta číslovka končí na m, tedy osm, sedm, zase píšeme jenom do osmi dnů tou číslicí bez toho zakončení do 8mi dnů, jak je to na tom druhém řádku, to je tvar nevhodný. Pokud je ta číslovka součástí nějakého složeného slova, zase stačí napsat jenom tu číslici za celou tu číslovku a i za celý její tvar, takže osmidenní dovolená by mělo být v pořádku tak, jak je to na prvním řádku. To 8midenní dovolená s tím mi je vlastně chybně.

Luboš ROSÍ, moderátor

Ono už by tam to mi bylo trošku navíc, že jo.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Ano, říkáme osmi, máme to jedno ...

Luboš ROSÍ, moderátor

Takhle by to četlo osmimidenní, no ...

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

No, to tak vypadá, že by to tak vypadalo. Podobně je to u těch dalších případů, třeba desetkrát, stačí jenom desítka a to znaménko pro krát, nebo napsat krát, nikoliv nějaké další desetinásobný s tím ti je zase v nepořádku, zase to není česky.

Luboš ROSÍ, moderátor

Jak se třeba mění pravidla pro psaní číslovek. Je tam nějaký velký rozdíl a nebo je to konstantní, akorát my bohužel si na to stále nejsme schopni zvyknout, tak proto ty chyby děláme.

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Je to konstantní a spíše, ne, že si nejsme schopni zvyknout, ale spíše je tady vliv právě těch anglicky psaných textů, kde se za číslovkou píše právě zakončení té číslovky, hlavně u těch řadových číslovek.

Luboš ROSÍ, moderátor

Jaká je vaše zkušenost, co jsou ty nejčastější chyby, tady tyhle ty, které jste naznačila, nebo ...

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Ano, tady tyhle ty chyby potom ...

Luboš ROSÍ, moderátor

Proč vznikají?

Eva JANDOVÁ, vedoucí Katedry českého jazyka, Ostravská univerzita

Myslím si, že lidé neznají tolik ty záležitosti s pravidly, nebo spíše se dávají tedy ovlivnit tím anglicky psaným textem, možná je to časté taky u těch překladů z angličtiny, kdy vlastně chtějí napodobit jakoby ten originál a zapomínají na to, že tradice v češtině velí základní číslovku zapisovat normálně jednou číslicí, ať je v jakémkoliv tvaru. A nebo řadovou číslovku zapsat číslicí s tečkou a taky v jakémkoliv tvaru. Nepotřebujeme tam dopisovat ty koncovky.

Luboš ROSÍ, moderátor

Tak tolik povídání o číslovkách. My jsme si řekli nejenom, jak se to má psát správně, ale také jaké jsou příčiny těch chyb. Paní Jandová, já vám mockrát děkuji. Pokračování jazykového okénka opět za čtrnáct dní.
